

1. Inleiding

Jaarlijks voert de SER een scan van de jaarverslagen van de bedrijfslichamen uit. De bevindingen worden toegezonden aan de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW), die deze bevindingen benut om de Tweede Kamer der Staten-Generaal op grond van artikel 137, eerste lid van de Wet op de bedrijfsorganisatie te informeren over de jaarverslagen van de bedrijfslichamen.

De jaarverslagen worden bij de scan door de SER beoordeeld aan de hand van een lijst met aandachtspunten welke in 2000 in overleg met het ministerie van SZW en de bedrijfslichamen is opgesteld¹. In het verleden werd bij de scan naast de toets op deze aandachtspunten ook een specifiek thema van verantwoording uitgelicht. Zo is bij de scan jaarverslagen bedrijfslichamen 2005 een vergelijking gemaakt tussen de jaarverslagen van het jaar 2000 en die van het jaar 2005 en is tevens extra aandacht besteed aan de opname van informatie over de toekomstverkenningen in de jaarverslagen 2005.

Op 1 juli 2007 is de implementatieperiode voor Code Goed Bestuur product- en bedrijfsschappen (voorts: Code) ingegaan. In de Code staat opgenomen dat bedrijfslichamen over een aantal onderwerpen in het jaarverslag moeten rapporteren. Op 1 juli 2009 zal de implementatieperiode aflopen en zal de Code officieel in werking treden. Dit betekent dat de bedrijfslichamen in het jaarverslag van 2009 verplicht over deze onderwerpen zullen moeten rapporteren. Dit jaar is met het oog hierop gekozen voor een nulmeting met betrekking tot de opname van deze onderwerpen in het jaarverslag van 2006. Naast de beoordeling op de standaard aandachtspunten en de vergelijking met het jaar 2005, is dit jaar dus ook gekeken in hoeverre de bedrijfslichamen al rapporteren over deze onderwerpen die voortvloeien uit de Code. Van groot belang is het hierbij op te merken dat de bedrijfslichamen dus nog niet verplicht zijn over deze onderwerpen te rapporteren, maar dat het hier een echte nulmeting betreft om naar verloop van tijd de voortgang te kunnen beoordelen.

1.1 Leeswijzer

De opbouw van deze scan is als volgt. In hoofdstuk 2 zal allereerst begonnen worden met de beoordeling van de jaarverslagen 2006. Deze resultaten worden tevens vergeleken met de jaarverslagen van het jaar 2005. Hoofdstuk 3 staat vervolgens in het teken van de nulmeting met betrekking tot de opname van de onderwerpen die voortvloeien uit de Code in het jaarverslag 2006. In hoofdstuk 4 wordt de slotconclusie getrokken.

1.2 Beoordelingskader

In deze scan wordt een vergelijking gemaakt tussen de jaarverslagen 2005 en 2006. Deze vergelijking wordt gedaan aan de hand van de eerder genoemde lijst met aandachtspunten. In de grafieken is voorts aangegeven in hoeverre de bedrijfslichamen

---

¹ Voor deze lijst met aandachtspunten wordt verwezen naar de notitie "PBO: naar een verantwoorde score"

in 2006 en 2005 voldoende aandacht hebben besteed aan deze aandachtspunten. Deze lijst met aandachtspunten kent een indeling naar de volgende hoofdonderwerpen:

- algemeen;
- bestuur en verantwoording;
- markt;
- product en dienst;
- arbeid;
- overige autonome taken in het algemeen belang;
- activiteiten ten behoeve van overheden.

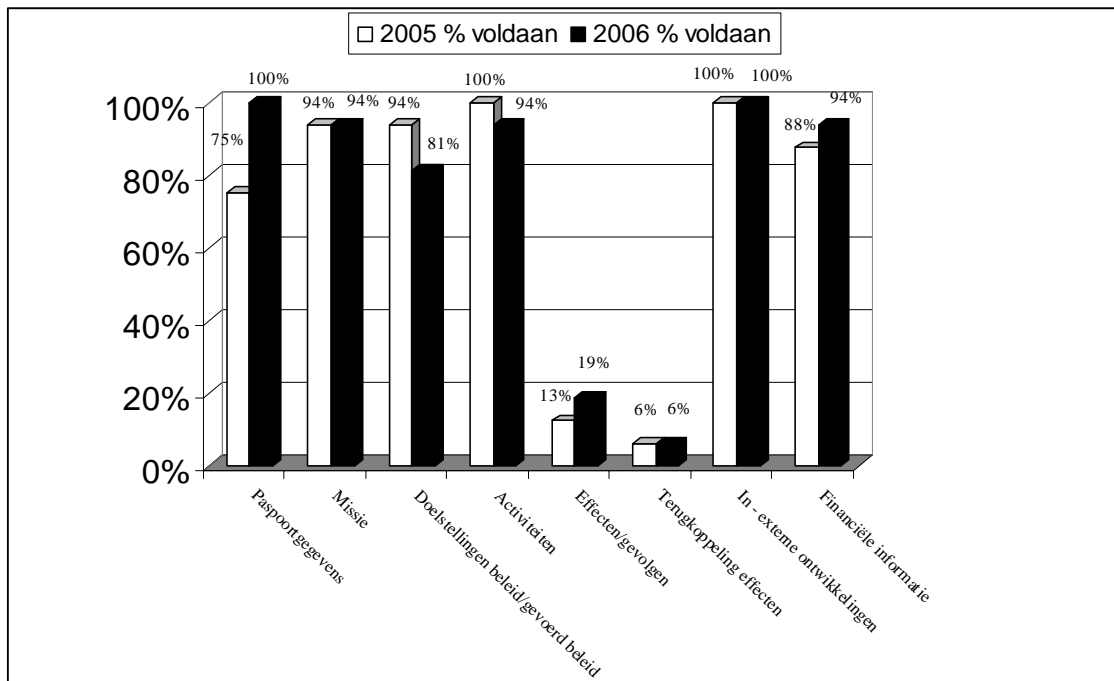
2. 2006 versus 2005

2.1 Algemeen

Volgens de lijst met aandachtspunten moet het jaarverslag in ieder geval bondig inzicht bieden in de volgende hoofdpunten:

- paspoortgegevens (naam, jaar van instelling, bestuurssamenstelling, e.d.)
- missie (informatie waar het bedrijfslichaam voor staat en gaat);
- doelstellingen beleid/gevoerd beleid (informatie over doelstellingen met termijnstelling);
- activiteiten (concrete acties, projecten en/of werkzaamheden van het bedrijfslichaam);
- effecten/gevolgen (informatie over gevolgen van beleid en resultaten, mede in het licht van de beoogde doelstellingen);
- terugkoppeling van effecten naar beleid (informatie over nieuwe maatregelen, indien de gewenste effecten niet worden gehaald);
- belangrijke interne en externe ontwikkelingen (informatie over belangrijke ontwikkelingen binnen het bedrijfslichaam, de betrokken sector en haar omgeving);
- financiële informatie (informatie over financiële kerncijfers, ontleend aan de jaarrekening).

In de onderstaande figuur 2.1 is de beoordeling van deze algemene onderwerpen grafisch weergegeven.

Figuur 2.1: Resultaten algemeen

De bedrijfslichamen hebben in hun jaarverslag van 2006 allen in voldoende mate hun paspoortgegevens vermeld. Waar in 2005 een lichte daling werd geconstateerd ten opzichte van 2000, kunnen we voor het jaar 2006 spreken van een stijging naar een 100% score. Voor wat betreft de vermelding van de missie is er sprake van een

consistent beeld. Dit geldt ook voor de opname van de doelstellingen van het beleid (en het terugblikken naar het gevoerde beleid) en de vermelding van de activiteiten van het bedrijfslichaam in het jaarverslag.

Het vermelden van de effecten van het beleid vertoont een lichte stijging. Bij het aandachtspunt ‘terugkoppeling van effecten naar beleid’ verstaan wij de vermelding van eventuele bijstellingen van het beleid als gevolg van de ondervonden effecten en de vermelding van de toekomstdoelstellingen. Op dit punt is er nog geen sprake van een duidelijke verbetering. Verwacht mag worden dat de totstandkoming van de Code Goed Bestuur product- en bedrijfsschappen een positieve invloed hierop zal hebben. Zo wordt de beleidscyclus centraal gesteld in de principes XII² en XIII³. Het expliciet volgen van een beleidscyclus vooronderstelt ook een terugkoppeling van effecten (zie ook paragraaf 3.1.).

Uit: MVO-jaarverslag 2006, p. 12

Missie en doelstellingen

“De oliën- en vettensector is met een productiewaarde van 3,5 miljard euro een grote speler in de Nederlandse agrosector. Het productschap wil de organisatie zijn die een gezonde sociaal-economische ontwikkeling van de oliën- en vettenketen bevordert. Een dergelijke ontwikkeling is volgens het productschap alleen mogelijk als de keten zijn maatschappelijke verantwoordelijkheid neemt en producten levert die aansluiten op de wensen van de consument op het gebied van kwaliteit, gezondheid, veiligheid en duurzaamheid.

De missie van het productschap vertaalt zich in de volgende vier doelstellingen:

1. *Stimuleren van de afzet van de sector*

Versterken van afzetpositie, positief imago MVOsector en -producten, stimuleren van innovatieve toepassingen, inspelen op beleids- en maatschappelijke ontwikkelingen.

2. *Versterken concurrentiepositie van de sector*

Waarborgen van een vrije grondstofvoorziening, energiebesparing, praktisch uitvoerbare wetgeving, ketentransparantie.

3. *Bevorderen van het maatschappelijk verantwoord ondernemen in de sector*

Zelfregulering t.a.v. verbetering vetzuursamenstelling in MVO-producten (rekening houdend met de bestemming van het product), creëren van maatschappelijk draagvlak voor innovaties, verantwoording nemen en benutten van kansen op het gebied van duurzame productie.

4. *Ondersteunen van de rol van de factor arbeid*

Informatievoorziening aan de werknemers in de bedrijven over arbeidsomstandigheden en maatschappelijke issues die spelen in en rond de oliën- en vettensector, samenwerking met werkgevers- en werknemersorganisaties op terreinen waar het productschap een ondersteunende rol op het gebied van de factor arbeid kan vervullen en, indien wenselijk, uitbouwen.”

De informatie over in- en externe ontwikkelingen is evenals in 2005 in ruime mate aanwezig in de jaarverslagen. Ook aan de financiële informatie hebben de bedrijfslichamen in het jaarverslag 2006 ruim aandacht geschonken.

² Het bestuur draagt er zorg voor dat de bedrijfsgenoten, op basis van een communicatieplan, in staat worden gesteld om gelijktijdig van de inhoud van de verschillende fasen van de beleidscyclus kennis te nemen.

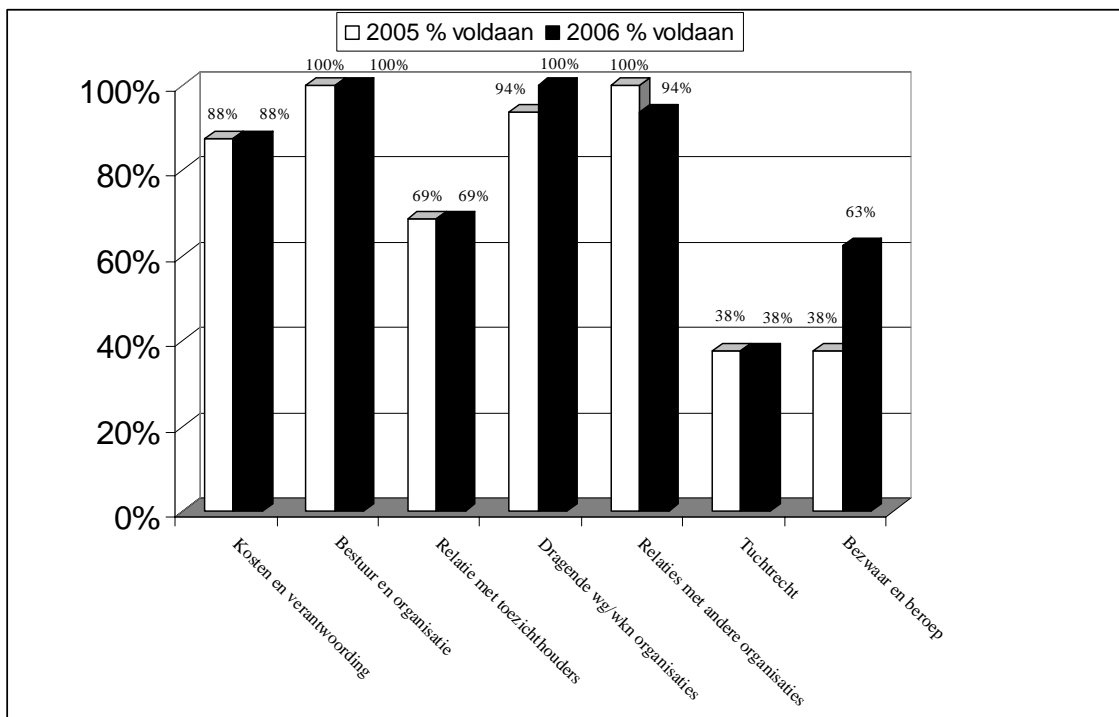
³ Het bestuur biedt bedrijfsgenoten mogelijkheden om in de verschillende fasen van de beleidscyclus actief betrokken te raken bij de besluitvorming om daarop invloed uit te oefenen.

2.2 Bestuur en verantwoording

Onder bestuur en verantwoording worden de volgende onderwerpen verstaan:

- kosten en verantwoording van het bestuur en het ondersteunende apparaat;
- bestuur en inrichting organisatie;
- relatie met toezichthouders;
- dragende organisaties aan ondernemers- en werknemerszijde;
- relaties met andere organisaties (waaronder door het schap gesubsidieerde instellingen);
- tuchtrecht;
- bezwaar en beroep.

In figuur 2.2 is de beoordeling van de jaarverslagen op deze onderwerpen weergegeven.

Figuur 2.2: Resultaten bestuur en verantwoording

Op deze onderwerpen is een positieve en stabiele trend waargenomen. Evenals in 2005 zijn de meeste bedrijfslichamen in de jaarverslagen van 2006 op deze onderwerpen ingegaan. Opmerkelijk is wel dat aanzienlijk meer bedrijfslichamen in 2006 aandacht hebben geschonken aan de weergave van bezwaar- en beroepprocedure. Het gaat hier ten opzichte van 2005 om een stijging van 25 procentpunten.

Waar in 2005 ten opzichte van 2000 nog een stijging was waar te nemen, is de vermelding van het aspect tuchtrecht in de jaarverslagen van 2006 gelijk gebleven. Overigens maken lang niet alle bedrijfslichamen gebruik van het tuchtrecht. In totaal maken twaalf bedrijfslichamen gebruik van het tuchtrecht. Hiervan hebben zes bedrijfslichamen over dit onderwerp in het jaarverslag 2006 gerapporteerd.

Aan de onderwerpen ‘bestuur en organisatie’ en ‘dragende ondernemers- en werknemersorganisaties’ hebben alle bedrijfslichamen in 2006 aandacht besteed. De

opname van informatie over de relaties met externe organisaties is ten opzichte van 2005 niet noemenswaardig veranderd.

Uit: PDV-jaarverslag 2006, p. 13

Toezicht

“Het toezicht op het Productschap Diervoeder berust bij verschillende toezichthouders. Dit jaarverslag wordt toegezonden aan de Sociaal-Economische Raad (SER) en de rijksoverheid. Verder kan het toezicht als volgt worden onderverdeeld:

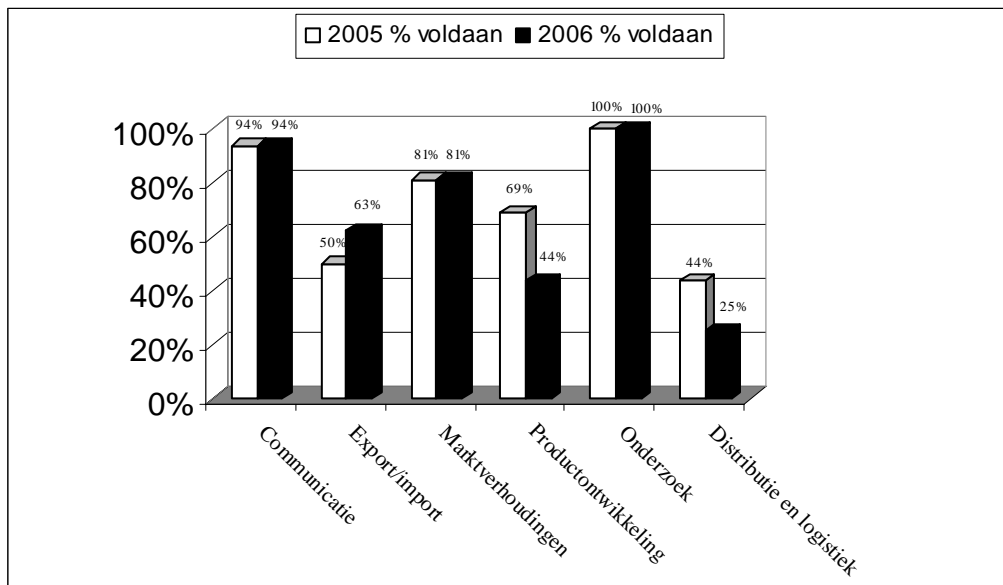
- Van de SER is goedkeuring vereist voor de begroting, de jaarlijkse verordeningen voor de vaststelling van heffingen en retributies en overige autonome verordeningen. Bovendien wijst de raad de werkgevers- en werknemersorganisaties aan die op basis van hun representativiteit binnen de diervoedersector het recht hebben bestuursleden te benoemen. De SER toetst om de vier jaar de representativiteit van deze organisaties.
- De minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid is politiek verantwoordelijk voor de productschappen. Het productschap legt aan de minister iedere vier jaar verantwoordelijkheid af over het eigen functioneren. Bovendien stuurt het PDV de minister vierjaarlijks een evaluatie van de eigen verordeningen.
- De minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit toetst de fondsheffingen van het PDV aan de EU -regeling, opdat ongeoorloofde steun aan het bedrijfsleven wordt voorkomen. Deze toets wordt zo nodig ook door de EU zelf uitgevoerd. Verordeningen die strafbepalingen bevatten, hebben goedkeuring van de minister nodig. Dit geldt ook voor verordeningen die procedureel niet vooraf zijn aangekondigd in het Mededelingen- en Verordeningenblad Bedrijfsorganisatie.”

2.3 Markt

Het begrip ‘markt’ omvat in de scan de volgende aandachtspunten:

- communicatie (informatie over o.a. voorlichtings- en promotiecampagnes);
- export/import;
- marktverhoudingen;
- productontwikkeling;
- onderzoek;
- distributie en logistiek.

De bevindingen staan vermeld in figuur 2.3.

Figuur 2.3: Resultaten markt

Evenals in 2005 besteden praktisch alle bedrijfslichamen in de jaarverslagen van 2006 aandacht aan het onderwerp ‘communicatie’. De meeste bedrijfslichamen geven uitgebreid kennis van de verscheidene manieren waarop zij communiceren met de diverse ‘stakeholders’ oftewel belanghebbenden. Ook aan de presentatie en toegankelijkheid van jaarverslagen van de bedrijfslichamen is te merken dat de bedrijfslichamen aandacht besteden aan de brede groep stakeholders. Een aantal bedrijfslichamen heeft naast het jaarverslag een brochure uitgebracht, die gekenmerkt kan worden als de publieksversie van het jaarverslag.

Een positieve en stabiele trend zien wij ook terug bij de onderwerpen ‘marktverhoudingen’ en ‘onderzoek’. De meeste bedrijfslichamen besteden aandacht aan de ontwikkelingen binnen de betreffende markten. Door sommige bedrijfslichamen wordt dit aangevuld met markt cijfers. Net als in 2005 hebben in 2006 alle bedrijfslichamen informatie opgenomen over (lopende) onderzoeksprojecten.

Meerdere bedrijfslichamen hebben dit verslagjaar tevens informatie opgenomen over de import en export. In 2000 hadden nog 44% van alle bedrijfslichamen hierover gerapporteerd. In 2006 is dit vervolgens ten opzichte van 2005 verder gestegen naar 63%. Gelet op het feit dat sommige bedrijfslichamen primair ondernemingen binnen

hun werkingssfeer hebben die in hoofdzaak gericht zijn op de Nederlandse markt, kan deze stijgende trend op dit onderdeel 'export/import' als positief ervaren worden.

Uit: Hoofdbedrijfschap Afbouw en Onderhoud verantwoordingsverslag 2006, p. 8

Communicatie naar de sector

"Via AfbouwPost wordt de sector op de hoogte gehouden van onder meer de bestuurlijke activiteiten van het HAO. Afbouwpost is in 2006 drie keer uitgekomen en gezonden aan elk geregistreerd afbouwbedrijf en hun werknemers.

Het bestuur heeft op verzoek van de bedrijfstak besloten om vanaf 2006 per editie vier versies uit te brengen; één voor de stukadoors- en afbouwsector, inclusief de blokken- en elementenstellers, één voor de vloeren- en terrazzosector, één voor de plafond- en wandsector en één voor de werknemers. Elke versie bevat naast nieuws dat voor de hele bedrijfstak van belang is, informatie die van belang is voor de betreffende sector.

Het HAO presenteert zich tevens via de website www.hao.nl (thans www.bedrijfschapafbouw.nl), welke in 2006 geheel is vernieuwd. De website wordt continu voorzien van nieuws vanuit het bestuur en de bedrijfstak. Alle uitgaven van het HAO, de begrotingen, de jaarverslagen en de heffingsverordeningen zijn op deze site geplaatst en te downloaden. Op de website worden tevens de vergaderdata en de agenda's gepubliceerd."

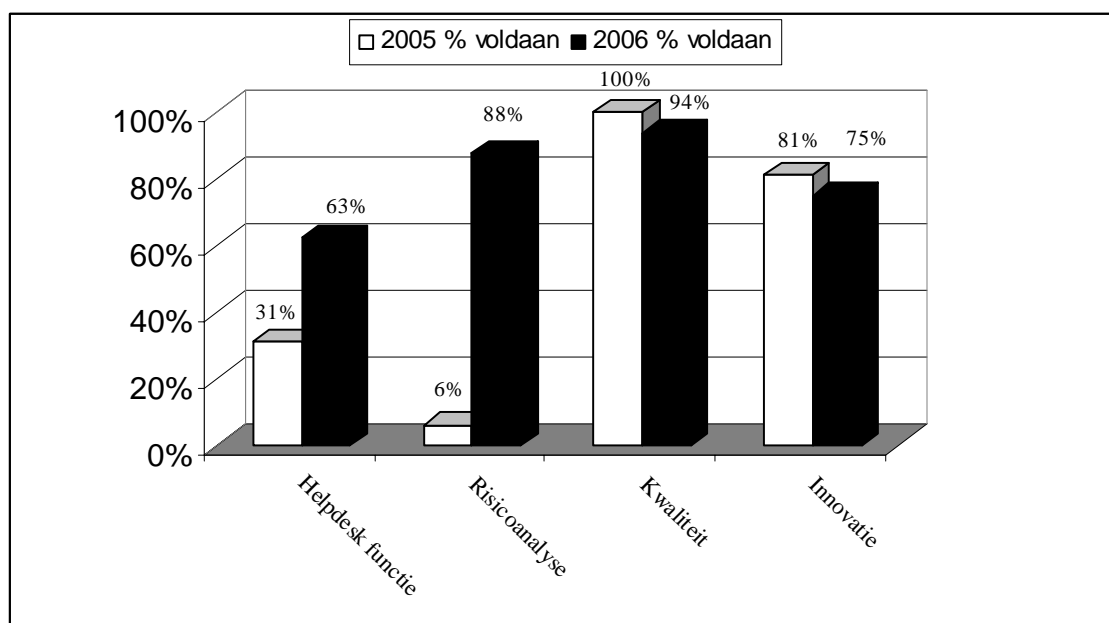

2.4 Product en dienst

Bij het hoofdonderdeel ‘product en dienst’ is gekeken naar de opname van informatie betreffende de volgende onderwerpen:

- helpdeskfunctie (eerste lijnadvisering aan bedrijfsgenoten);
- risicoanalyses;
- kwaliteit;
- innovatie.

De resultaten zijn weergegeven in figuur 2.4.

Figuur 2.4: Resultaten product en dienst

Op deze punten hebben de bedrijfslichamen in het jaarverslag 2006 positief gescoord. Waar in 2005 nog maar 31% van de bedrijfslichamen aandacht schonk aan de helpdeskfunctie die zij uitoefent, is dit percentage dat in het jaarverslag 2006 hierover rapporteert verdubbeld. Opmerkelijk is ook de sterke stijging in het aantal bedrijfslichamen dat melding maakt van risicobeoordelingen en/of risicobeheersing van (onderdelen van) de sector. Het thema kwaliteit is, op één bedrijfslichaam na, door alle bedrijfslichamen uitvoerig in het jaarverslag 2006 behandeld. De meeste bedrijfslichamen wijden een paragraaf of zelfs een hoofdstuk aan kwaliteitsnormen, borging van kwaliteit en kwaliteitssystemen. In 2006 zijn een praktisch gelijk aantal bedrijfslichamen ingegaan op de innovatie in de sector.

Uit: Productschap Vis-jaarverslag 2006, p. 18

Digitale RIE

“In samenwerking met het Arboplatform heeft het Productschap Vis een digitale Risico Inventarisatie en Evaluatie (RIE) voor de kottervisserij ontwikkeld. Voor de kottervisser betekent dit dat het maken van een RIE een stuk vereenvoudigd wordt. Zo rolt er na het invullen van de vragen automatisch een plan van aanpak uit. Verder is er de mogelijkheid om actuele en relevante informatie (via links) te raadplegen.

De Risico Inventarisatie en Evaluatie (RIE) is een wettelijke verplichting die bedoeld is om ondernemers de ondersteunen bij het streven naar veiligheid en welzijn op de werkplek. Een RIE is een inschatting van welke risico's allemaal kunnen spelen binnen het bedrijf. Om het invullen van de RIE te vergemakkelijken is een digitale RIE ontwikkeld.

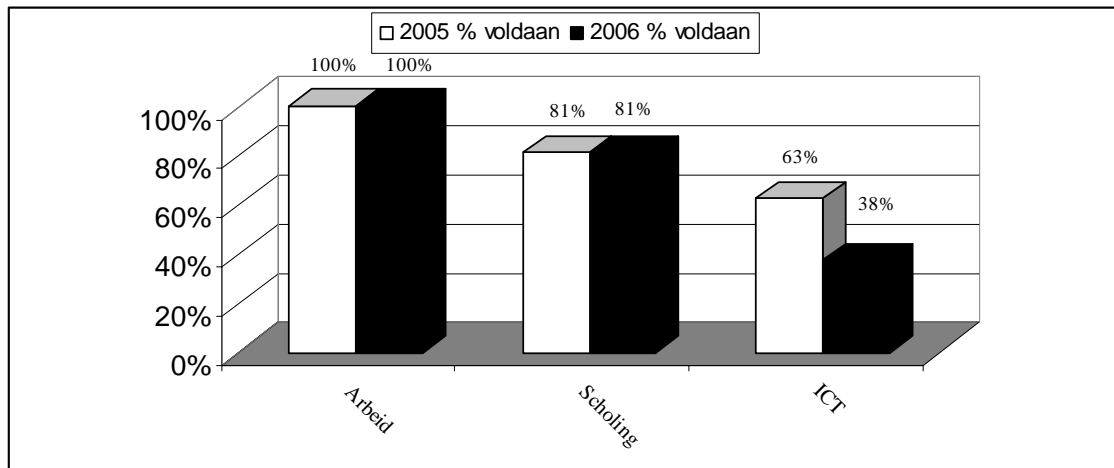
De vissector, in het bijzonder de visdetailhandel, was de eerste sector waarvoor dit is ontwikkeld. De kennis die het productschap heeft opgedaan bij het uitwerken van deze eerste RIE is ook ingezet voor de kottervisserij en de visverwerkende industrie. De digitale RIE die voor de visverwerkende industrie is ontworpen, wordt op dit moment getest, voordat deze wordt ingevoerd.”

2.5 Arbeid

Voor wat betreft het hoofdonderdeel ‘arbeid’ is in de jaarverslagen gekeken of er:

- aandacht is geschonken aan de factor arbeid;
- informatie is opgenomen betreffende opleidingsactiviteiten t.b.v. de werknemers in de sector;
- aandacht is besteed aan ICT gerelateerde onderwerpen.

De resultaten zijn weergegeven in figuur 2.5.

Figuur 2.5: Resultaten arbeid

Evenals in 2005 hebben alle bedrijfslichamen in het jaarverslag 2006 aandacht geschonken aan de factor arbeid. Hierbij komen onderwerpen aan bod zoals de ontwikkeling van de arbeidsomstandigheden, het sociale beleid en de situatie op de arbeidsmarkt. De opname van informatie in de jaarverslagen 2006 over scholing en opleidingen wordt nog altijd door het overgrote deel van de bedrijfslichamen gedaan. ICT-gerelateerde onderwerpen zijn daarentegen in de jaarverslagen 2006 wat minder aan bod gekomen.

Uit: Bedrijfschap Horeca en Catering-jaarverslag 2006, p. 11

Arbeidsmarktonderzoek

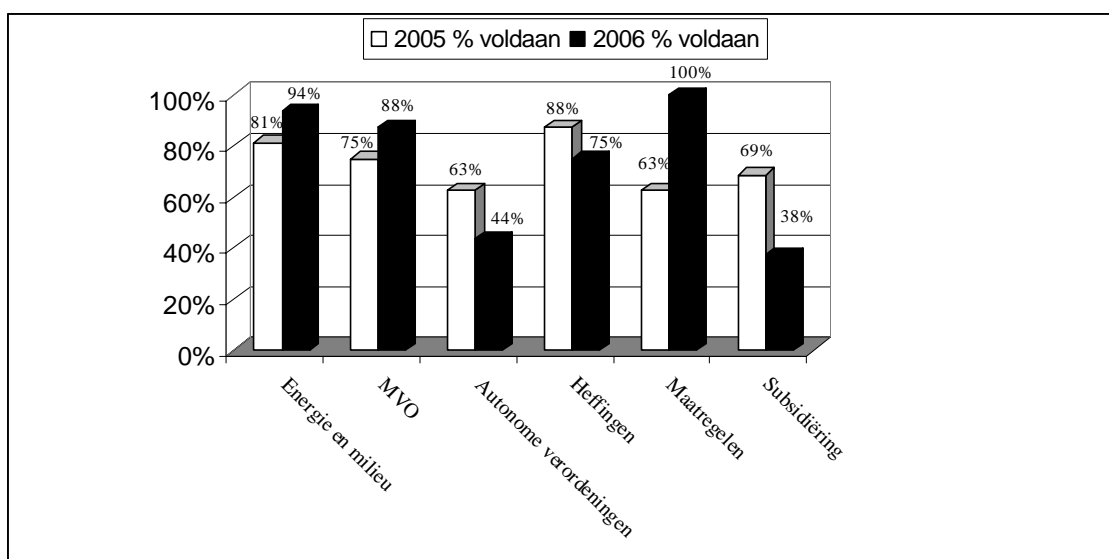
“Jaarlijks organiseert het Horeca Branche Instituut een workshop over arbeidsmarktontwikkelingen in de horeca. Aan de hand van de conclusies van de workshop kunnen sociale partners hun arbeidsmarktbeleid actualiseren. In 2005 heeft het HBI het bedrijfschap Horeca en Catering gevraagd om in de vorm van een arbeidsmarktanalyse input voor deze workshop te leveren. Deze analyse geeft inzicht in de structuur van de werkgelegenheid, de mobiliteit en de werkbeleving op regionaal en sectoraal niveau. Jaarlijks verschijnt een nieuwe versie.”

2.6 Overige taken in het algemeen belang

Onder de overige taken in het algemeen belang worden de volgende aandachtspunten begrepen:

- energie en milieu;
- maatschappelijk verantwoord ondernemen;
- autonome verordeningen;
- heffingsverordeningen;
- maatregelen (convenanten, beleidsregels, besluiten, overige wet- en regelgeving en steunmaatregelen);
- subsidiëring.

De resultaten zijn hieronder weergegeven.

Figuur 2.6: Resultaten overige taken in het algemeen belang

Dat bedrijfslichamen over de jaren steeds in toenemende mate in de jaarverslagen aandacht besteden aan onderwerpen als energie, milieu en maatschappelijk verantwoord ondernemen is onmiskenbaar. In 2000 besteedde nog ongeveer de helft van de bedrijfslichamen aandacht aan deze onderwerpen. Inmiddels rapporteren praktisch alle bedrijfslichamen over deze onderwerpen in het jaarverslag. Ook het opnemen van informatie betreffende (afgesloten) convenanten, besluiten, beleidsregels, steunmaatregelen en overige regelgeving wordt vaker gedaan door bedrijfslichamen. In 2006 hebben zelfs alle bedrijfslichamen gerapporteerd over dit aandachtspunt 'maatregelen'.

De bedrijfslichamen hebben in het jaarverslag 2006 echter minder aandacht geschonken aan de verordeningen, zowel de autonome als de heffingsverordeningen. Ditzelfde geldt ook voor het onderwerp subsidiërelaties.

Uit: Productschap Wijn-jaarverslag 2006, p. 25

Milieu

“Het Productschap Wijn onderschrijft het beleid van de overheid dat is gericht op het terugdringen van de milieubelasting door verpakkingsmateriaal. Het productschap kan, voor zover de gehele wijn branche is betrokken, een belangrijke rol spelen bij het genereren van fondsen voor initiatieven van het bedrijfsleven op dit gebied. Daarnaast geeft het productschap voorlichting en advies aan producenten en importeurs.”

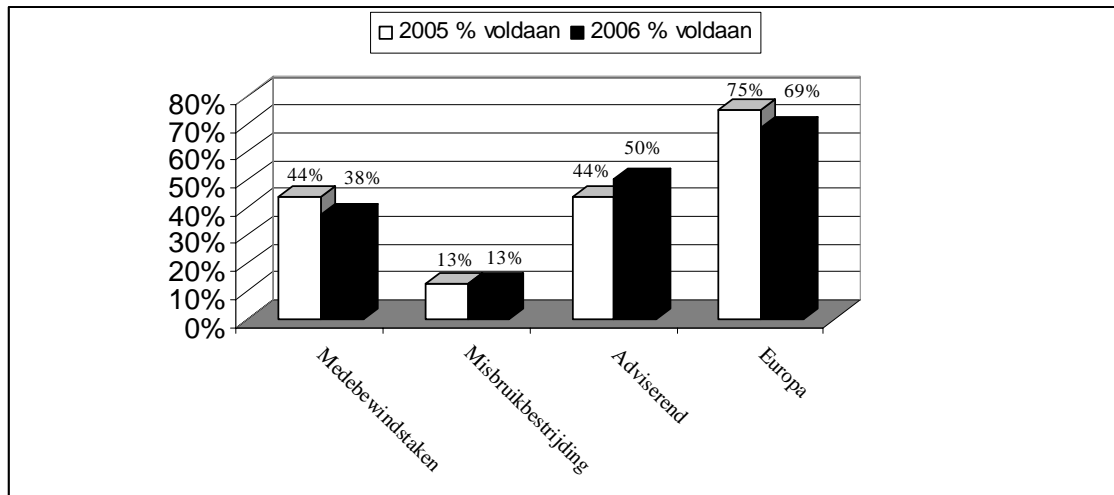
2.7 Activiteiten ten behoeve van andere overheden

Ten slotte kunnen bedrijfslichamen ook nog activiteiten ten behoeve van andere overheden verrichten, waarover conform de lijst met aandachtspunten gerapporteerd wordt. Hierbij moet gedacht worden aan:

- medebewindstaken;
- misbruikbestrijding;
- adviezen verstrekken aan andere overheden;
- uitvoering van Europese regelgeving.

Bij misbruikbestrijding moet gedacht worden aan inspectie en controle in het kader van misbruikbestrijding namens de nationale overheid.

De resultaten zijn in de onderstaande figuur weergegeven.

Figuur 2.7: Resultaten activiteiten t.b.v. andere overheden

Ten opzichte van 2005 zien wij dat er niet veel is veranderd in de rapportage over de medebewindstaken, misbruikbestrijding, advisering en de uitvoering van Europese regelgeving. Evenals in 2005 komen deze voorgenoemde activiteiten in de jaarverslagen 2006 nog redelijk weinig aan bod. Dit is op zich niet vreemd. Allereerst, voeren niet alle bedrijfslichamen medebewindstaken uit en is het belang voor de bedrijfslichamen die dergelijke taken wel uitvoeren over de jaren afgenomen. Gedurende het verslagjaar 2006 voerden zeven bedrijfslichamen medebewindstaken uit, waarvan slechts één bedrijfslichaam in het jaarverslag 2006 heeft nagelaten hierover te rapporteren.

Het is gezien deze constatering de vraag of deze aandachtspunten behouden moeten worden in de lijst met aandachtspunten. Deze aandachtspunten zijn voor vele bedrijfslichamen niet langer relevant. Overwogen wordt deze aandachtspunten weg te schrappen uit de lijst met aandachtspunten.

Uit: Productschappen Vee, Vlees en Eieren-jaarverslag 2006, p. 44

EU-regelingen en Medebewind

“De Productschappen Vee, Vlees en Eieren voeren medebewindstaken uit in het kader van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid. Het medebewind in opdracht van het ministerie van LNV betekent het administratief uitvoeren van EU-regelgeving voor de sectoren vee, vlees en eieren, zoals het uitbetalen van exportrestituties, het afgeven van in- en uitvoercertificaten en het toekennen van slachtpremies voor kalveren. Met ingang van 16 oktober 2006 hebben de PVE de positie van officieel **betaalorgaan** verloren. Vanaf die datum is het medebewind bij de PVE een Delegated Body van de Dienst Regelingen (DR) van LNV.

Om misbruik van EU-gelden te voorkomen, worden regelmatig **inspecties en controles** uitgevoerd, zowel intern als door het ministerie van LNV, de Europese Commissie en de Europese Rekenkamer. Besluiten die in Brussel genomen worden, zijn van grote invloed op de mogelijkheden die bedrijven hebben op het gebied van im- en export vanuit en naar derde landen (landen buiten de EU). De PVE hebben naast de administratieve taak ook een **beleidsvoorbereidende** taak met betrekking tot de Europese regelgeving. Via beheerscomités en raads werkgroepen wordt in samenwerking met het ministerie van LNV sectordeskundigheid op Europees niveau in Brussel ingebracht. Zo geven de Productschappen mede richting aan het Europese beleid voor de betrokken sectoren. Tevens hebben de PVE een voorlichtende en **informerende** functie.”

3. Nulmeting aandachtspunten voortvloeiend uit de Code

3.1 Inleiding

Als follow-up van de toekomstverkenningen van de bedrijfslichamen en de advisering van de SER over de toekomst van de PBO is in samenspraak met de bedrijfslichamen in augustus 2006 een werkgroep in het leven geroepen. De werkgroep, bestaande uit drie vertegenwoordigers van productschappen, drie van bedrijfschappen en drie ministeriële vertegenwoordigers, had tot taak om tot een PBO-brede code voor goed bestuur te komen. Deze code onder de naam de Code Goed Bestuur product- en bedrijfschappen of kortweg Code moet ervoor zorgen dat de kwaliteit, de zorgvuldigheid en de openheid van het bestuur van de bedrijfslichamen op een hoger plan komt.

Naast de verschillende voorgeschreven principes die gericht zijn op het handelen van het bestuur, geeft de Code ook aan dat de bedrijfslichamen over bepaalde onderwerpen moeten rapporteren in het jaarverslag.

Op 1 juli 2007 is een implementatieperiode van twee jaar ingegaan voor de Code. Dit betekent dat de bedrijfslichamen twee jaar de tijd krijgen om deze Code zorgvuldig te implementeren. Op 1 juli 2009 zal de Code volledig geïmplementeerd moeten zijn. Dit betekent dus ook dat de bedrijfslichamen in het jaarverslag van 2009 over de in de Code genoemde punten zullen moeten rapporteren. Deze punten worden hieronder opgenoemd en toegelicht.

3.2 De conform de Code op te nemen punten in het jaarverslag

Conform de Code moeten de bedrijfslichamen over de volgende zes onderwerpen in het jaarverslag rapporteren:

- vergoedingen;
- personele unies;
- beleidscyclus;
- activiteiten;
- administratieve lasten;
- stelsel van intern toezicht.

Hieronder worden deze genoemde onderwerpen voor de duidelijkheid toegelicht.

Vergoedingen

Conform Principe IV, uitwerking 1 van de Code dienen bedrijfslichamen onder meer in het jaarverslag adequate informatie op te nemen over de hoogte en de samenstelling van de vergoedingen van voorzitters en andere bestuurders.

Personele Unies

Conform uitwerking 4 van Principe VI van de Code dienen bedrijfslichamen van al hun bestuurders een overzicht bij te houden, waarin opgenomen:

- de datum van de eerste benoeming;
- de functies binnen het bedrijfslichaam;
- voor het bedrijfslichaam relevante nevenfuncties (bezoldigd en onbezoldigd).

Het bedrijfslichaam dient onder meer in het jaarverslag te vermelden hoe dit overzicht geraadpleegd of opgevraagd kan worden.

Beleidscyclus

Conform Principe XII van de Code moet het bestuur van een bedrijfslichaam ervoor zorgen dat de bedrijfsgenoten in staat worden gesteld om van de inhoud van de verschillende fasen van de beleidscyclus (agendering, beleidsbepaling, besluitvorming, implementatie en evaluatie) kennis te nemen. Deze communicatie kan onder meer plaatsvinden door middel van het jaarverslag. Dit betekent dus ook dat het bedrijfslichaam over dit onderwerp via een andere communicatievorm kan rapporteren.

Activiteiten

Indien het bestuur besluit tot het verrichten van een nieuwe activiteit of tot het aanpassen van een bestaande activiteit, moet zij conform Principe XIV van de Code onder meer in het eerstvolgende jaarverslag beargumenteren waarom ten aanzien van de (aanpassing van) die activiteit gekozen is voor de publieke uitvoering.

Administratieve lasten

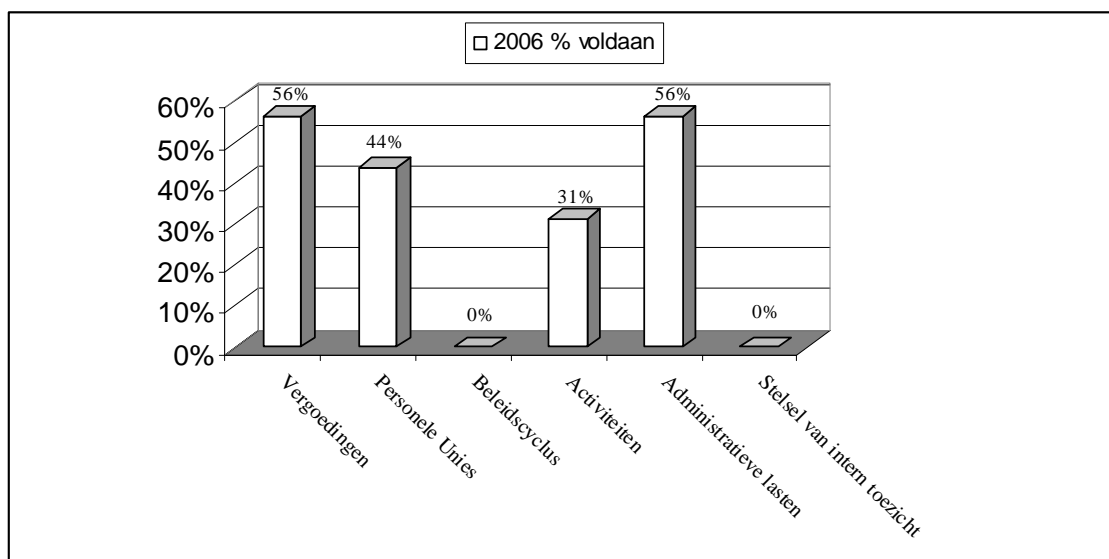
Conform Principe XV van de Code moet het bestuur van een bedrijfslichaam bij elk besluit dat leidt of kan leiden tot het optreden van administratieve lasten aangeven hoe groot deze zijn en waarom zij noodzakelijk zijn. Het bestuur moet in het jaarverslag verantwoording afleggen over de administratieve lasten die voortvloeien uit besluiten uit het desbetreffende verslagjaar.

Stelsel van intern toezicht

Om ervoor te zorgen dat de Code goed wordt uitgevoerd moeten bedrijfslichamen, al dan niet gezamenlijk, een structuur van naleving opzetten (stelsel van intern toezicht). Conform uitwerking 1 van Principe XXIII van de Code moet het bestuur in het jaarverslag aangeven voor welk stelsel van intern toezicht is gekozen.

3.3 Opname van de aandachtspunten voortvloeiend uit de Code in de jaarverslagen 2006

De scan van de jaarverslagen 2006 op de punten voortvloeiend uit de Code heeft het volgende resultaat opgeleverd.

Figuur 2.8: Resultaten aandachtspunten Code

Het is duidelijk dat de bedrijfslichamen in het jaarverslag van 2006 nog niet over de onderwerpen, zoals genoemd in de Code, moeten rapporteren. Toch is in ruim de helft van de jaarverslagen aandacht besteed aan deze onderwerpen. De meeste bedrijfslichamen besteden aandacht aan de administratieve lasten die veroorzaakt worden door de verordeningen. Ook wordt door de meeste bedrijfslichamen voldoende ingegaan op de vergoedingen aan de voorzitters (en bestuursleden).

Sommige bedrijfslichamen hebben in het jaarverslag 2006 tevens duidelijk aangegeven waar men terecht kan voor informatie betreffende de nevenactiviteiten van de bestuursleden. Ook is door een aantal bedrijfslichamen helder aangegeven wat het doel is van de door haar ondernomen activiteit(en) en waarom zij deze uitvoert.

Aan de punten 'stelsel van intern toezicht' en 'beleidscyclus' is minder aandacht besteed. Dit is naast het feit dat de opnameplicht niet bestaat ook enigszins logisch. Bij het eerstgenoemde punt is dit logisch, omdat ten tijde van het opstellen van het jaarverslag 2006 door de bedrijfslichamen nog geen keuze gemaakt was voor een stelsel van intern toezicht. Bij het punt 'beleidscyclus' geeft de Code de mogelijkheid om via een ander medium te communiceren met de bedrijfsgenoten. Er hoeft dus niet per se in het jaarverslag hierover gerapporteerd te worden.

Uit: HBA-jaarverslag 2006, p. 25

Administratieve lasten HBA

"Het kabinet maakt een speerpunt van het terugdringen van de administratieve lasten die de overheid het bedrijfsleven bezorgt. Het gaat daarbij om de kosten die bedrijven moeten maken om een overheid te voorzien van informatie die zij voor haar taakuitoefening nodig acht. Na de rijksoverheid onder de loep genomen te hebben, wilde het kabinet ook dergelijke lasten door andere overheden in beeld krijgen.

Het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft daarom een integraal onderzoek binnen de pbo laten instellen: alle verordeningen en de daarmee gemoeide administratieve lasten werden volgens een uniforme methode onderzocht. In 2004 kwam het eindrapport. De administratieve lasten bleken ongeveer 23 miljoen euro voor het hele pbo-stelsel te bedragen. De administratieve lasten per onderneming bleken het laagst voor de verordeningen van het HBA, HBD en het Bedrijfschap Horeca en Catering. Voor de registratie- en heffingsverordeningen van het HBA zijn de administratieve lasten toen vastgesteld op €1,63 per onderneming per jaar. De berekening is in 2006 geactualiseerd. De administratieve lasten per onderneming bleken gedaald tot €1,53 gemiddeld.

Het HBA heeft in het verleden al op verscheidene niveaus structurele maatregelen getroffen om de administratieve lasten voor de aangesloten ondernemingen te verminderen:

- op pbo-niveau door samen te werken met andere schappen (in het bijzonder HBD);
- op HBA-niveau door (algemene en bestemmings-) heffingsverordeningen te combineren;
- op verordeningniveau: door gegevens te betrekken van andere bronnen, zoals de Kamers van Koophandel, zodat de ondernemers nauwelijks aanvullende informatie hoeven te verstrekken.

Door betere voorlichting aan de ondernemingen en een snellere reactie op brieven heeft het HBA getracht het aantal formele bezwaarschriften over registratie en heffingen terug te brengen. Juist de bezwaarschriften en de daarmee gepaarde informatieve verplichtingen vormen namelijk een belangrijk deel van de administratieve lasten van het HBA. Gezien de verdere vermindering van de administratieve lasten per onderneming blijkt deze aanpak effectief."

4. Conclusie

In deze scan zijn de jaarverslagen 2006 vergeleken met de jaarverslagen 2005. De belangrijkste conclusies die hieruit getrokken kunnen worden zijn:

- er zit continuïteit in de jaarverslagen van 2006 in vergelijking met 2005;
- meer bedrijfslichamen hebben ten opzichte van 2005 in het jaarverslag 2006 aandacht besteed aan risicoanalyses;
- ook is er ten opzichte van 2005 meer aandacht geschonken aan de opname van informatie omtrent bezwaar- en beroepprocedures die zich gedurende het verslagjaar hebben voorgedaan;
- de bedrijfslichamen hebben in het jaarverslag 2006 tevens meer informatie opgenomen over (afgesloten) convenanten, besluiten, beleidsregels, steunmaatregelen en overige regelgeving;
- sommige aandachtspunten, zoals ‘distributie en logistiek’, ‘medebewindstaken’ en ‘tuchtrecht’, zijn niet altijd even relevant voor de bedrijfslichamen. Dit verklaart ook waarom een aantal bedrijfslichamen niet rapporteert over deze aandachtspunten;
- een belangrijk verbeterpunt blijft evenals in 2005 het meten van de effecten en het beoordelen van de mate van doelrealisatie. Verwacht mag worden dat de implementatie en naleving van de Code ook voor dit onderwerp een positieve stimulans zal betekenen.

Tevens is in deze scan gekeken naar de mate waarin de bedrijfslichamen in het jaarverslag 2006 al verslag doen van de onderwerpen waar conform de Code per 1 juli 2009 over gerapporteerd moet worden. Het resultaat was dat een groot gedeelte van de bedrijfslichamen al onverplicht in ruime mate aandacht schenkt aan deze onderwerpen. Er wordt ook verwacht dat de overige bedrijfslichamen in de volgende jaarverslagen over deze onderwerpen zullen rapporteren.